

KÁRÁSZ DÁVID SÁNDOR*

A MAGYAR LABDARÚGÁS ERŐTERE

THE FIELD OF FORCE OF THE HUNGARIAN FOOTBALL

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the configuration of the Hungarian football based on the 2013-2014 season. The goal of this essay is to provide useful information to the innovation of the Hungarian football on a professional and recreational level. This research discovers the rate of the active footballers in relation to the male population in the Hungarian counties as much as in Budapest, and also figures out the rate of the active professional players among the active players. An analysis of the talent geography is also shown with the support of Ferenc Győri's indicators (2010). In this analysis we can get useful indicators about the talent launching and talent attracting quality of the regions according to the birthplace of the professional players and the seat of their teams. The talent establishment of the different areas are clearly shown by the difference of these indicators. The research reveals areal anomalies and on the base of these anomalies we can draw a conclusion about the uneven spatial distribution of the several conditions which influence the quality of football. The demonstration of these areal inequalities can help us to discover their reasons and this knowledge can assist to develop football more effectively.

1. Bevezetés

A földrajztudósok már a XX. század 30-as éveitől foglalkoztak a sport területi és gazdasági vonatkozásainak vizsgálatával, ami később a sporttudomány és a földrajztudomány határán kifejlődött sportföldrajz megszületéséhez vezetett¹. Jelen tanulmány sportföldrajzi vonatkozásai mellett leginkább a tehetségföldrajz területén közöl új információkat. Az előző évszázad történelmi viharai, káros ideológiái a tehetség vizsgálatát érzékeny területté változtatták a térkutatásban is. A földrajz humanisztikus, illetve kulturális fordulata következtében azonban a geográfusok egyre nagyobb teret szenteltek a kulturális formák és gyakorlatok vizsgálatának². Így kerülhetett újra előtérbe a talentum, az emberi tehetség földrajzi megközelítései is^{3,4}. A sporttehetség manifesztálódásának kérdése a sportföldrajz és a tehetségföldrajz közös vizsgálati területe⁵. Habár hazánkban a tehetség földrajzi szempontú kutatásának voltak előzményei, a tehetségföldrajz elméleti és módszertani kereteit elsőként Győri Ferenc dolgozta ki alapozó munkájában⁶.

A témaválasztást aktualizálja, hogy a magyar sport történetének egyik legnagyobb fejlesztési időszakát éljük. A pályázati úton elérhető állami támogatások volumene messze meghaladja az eddigieket. A támogatások jelentős része infrastrukturális és utánpótlás nevelés célú fejlesztésekben ölt testet, ami bizonyos sportágakban csökkentheti lemaradásunkat Európa tehetősebb országaitól. Európa élvonalához csatlakozni tartósan a sportszakmai előrelépés mellett, csak megfelelő szervezeti struktúrával és szervezeti kultúrával⁷, infrastruktúrával, kiterjedt tömegbázissal, valamint a sport gazdasági erejének felismerésével lehet. Van még mit tennünk, hiszen az Európai Unió tagállamaiban a sportgaz-

* Kárász Dávid Sándor PhD-hallgató, Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Földtudományi Doktori Iskola.

daság részaránya a GDP-n belül 3% körül mozog, míg Magyarországon nem éri el az 1%-ot⁸.

Európában és így Magyarországon is egyértelműen a labdarúgás a legnépszerűbb sportág, akár az igazolt sportolók száma, akár a sportágak nézettsége alapján rangsorolunk. Azzal együtt is így van ez, hogy a sportsikerekhez szokott igényes magyar közönség évtizedek óta sokkal többet várna a hazai labdarúgástól. Nem is csoda, hiszen 1986 óta egyetlen világversenyen sem vett részt válogatottunk és klubjaink sem tartoznak Európa élvonalába. Furcsa módon mégis kijelenthető, hogy a labdarúgás az egyik legeredményesebb csapatsportunk két világbajnoki ezüstérmével (1938, 1954), egy Európa bajnoki bronzérmével (1964) és három olimpiai bajnoki címével (1952, 1964, 1968), valamint számos klubsikerrel a múltból. A magyar sport hagyományosan a világ élvonalába tartozik napjainkban is, ezért joggal feltételezhető, hogy labdarúgásunk jelenlegi eredménytelensége nem az ország lakóinak tehetségén múlik. Az eredménytelenség oka, sokkal inkább a tömegesítés, kiválasztás, tehetséggondozás és versenyzetés feltételrendszerének egyenlőtlenségeiben rejlik, ami gátját képezi a sportág fejlődésének.

A kutatás arra keresi a választ, hogy megyéink, valamint Budapest aktív és hivatásos labdarúgói milyen mennyiségi és minőségi viszonyban állnak egymással. A vizsgálatok feltárják a labdarúgás népszerűségét és a sportág minőségi színvonalát az egyes téregységekben azok játékosállománya alapján. A tanulmány célja területi egyenlőtlenségek feltárása a hazai labdarúgás feltételrendszerének további hatékony fejlesztése érdekében.

2. A kutatás módszertana

A magyar labdarúgás versenyrendszerét a 2013-2014-es szezontól átszervezték, a professzionális csapatok létszámát csökkentették. Ettől a szezontól az egycsoportos első osztály mellett a másod osztály is egycsoportos lett. Jelen tanulmányban az átszervezést követő első szezon játékosállomány adatainak feldolgozásával szeretnék képet adni a magyar labdarúgás belső szerkezetéről, kizárólag a férfi labdarúgó szakágat vizsgálva.

A kutatás első körében legyűjtöttem az említett szezonban aktív hivatásos, a tanulmány szempontjából labdarúgó tehetségként felfogható labdarúgókat. Ők a magyar első és másod osztályban pályára lépő játékosok, akiknek a kutatás szempontjából fontos adatait az MLSZ adatbankjából importáltam⁹, valamint ide tartoznak a külföldön hivatásosként hasonló erősségű bajnokságban sportoló magyar labdarúgók is, akiknek adatait a transfermarkt adatbankjából¹⁰ gyűjtöttem ki. A külföldi bajnokságok erősségét, a 2015-ös év eleji UEFA-együtthatók alapján állapítottam meg. Eszerint az 54 UEFA tagállamot 3 azonos létszámú csoportba osztottam 2014-2015-ös élő pontjaik alapján¹¹. A 18 legerősebb bajnokságból az első 3 osztályban játszó, a magyarral együtt a középső 18 bajnokságból az első két osztályban játszó, míg a leggyengébb 18 bajnokságból csak az első osztályban játszó magyarokat vettem figyelembe. A nem európai bajnokságok magyarjainál csak az első osztályban játszókat vettem volna figyelembe, de ilyen játékos a vizsgált szezonban nem volt.

A játékosok téradatiból származtatva hoztam létre megyéink és Budapest adattábláját, mely a téregységben született játékosok és az ott hivatásosként sportolók számát tartalmazza. Az adattábla információi között szerepelnek a téregységek népességadatai melyeket a KSH adatbázisából gyűjtöttem¹² ki, valamint a 2013-2014-es szezonban játékedéllyel rendelkező aktív labdarúgók téregységenkénti mennyiségi adatai melyeket az MLSZ adatbankjából importáltam. Az adattábla segítségével olyan egyszerűen értelmezhető fogalmakat, mutatókat hoztam létre, melyek a magyar labdarúgás bizonyos területi anomáliáit képesek kimutatni.

Az aktív játékosok területi eloszlását potenciál térnek tekintem, míg a téregységek teljes férfi népességének területi eloszlását rejtett potenciáltérként értelmezem. Minőség-térnek az ország hivatásos labdarúgóinak foglalkoztató helyük szerinti területi eloszlását tekintem. Tehetségföldrajzi szempontból a hivatásos játékosok születési helyük szerinti területi eloszlását az ország labdarúgó tehetség-térként fogom fel. Az eddig definiált fogalmak a téregységek abszolút téradatai, melyek a népességi arányok befolyásoló hatásával terheltek.

A téregységek minőségi összehasonlításához érdemes az abszolút téradatokat a népességkülönbségekből fakadó alapvető különbözőségektől megtisztítani. Azt a mutatót mely megmutatja a téregységek aktív, az adott szezonban játékedéllyel rendelkező játékosainak, valamint férfi népességüknek százalékos arányát, tömegesítési mutatónak nevezem. Azt, hogy az aktív játékosok között mennyi a hivatásos labdarúgók százalékos aránya az adott területen, a minőségi mutatóval szemléltetem.

A kutatás tehetségföldrajzi perspektíváját a tehetségháztartási mutatók¹³ alkalmazása adja. A hivatásos játékosok születési hely adataiból számolt, tízezer 14-49 éves férfi lakosra jutó fajlagos mutató a vizsgált téregységek tehetség-kibocsátási, a 2013-2014-es szezon I. és II. osztályában, az adott téregységben játszó hivatásos játékosok tízezer, 14-49 éves férfi lakosra jutó fajlagos értékeit – Győri Ferenc metódusától szükségszerűen eltérve – tehetség-vonzási mutatóknak tekinttem. Az elemzés természetesen azzal a kikötéssel értelmezendő, hogy a magyar első és másodosztályban, valamint külföldön, hasonló erősségűnek ítélt bajnokságban pályára lépő játékosok – mivel a labdarúgás szakértői köre tehetségüket elismerte azzal, hogy kiválasztotta őket – valamennyien tehetségesnek tekinthetők.

3. A magyar labdarúgás térszerkezete az aktív és a hivatásos játékosok alapján

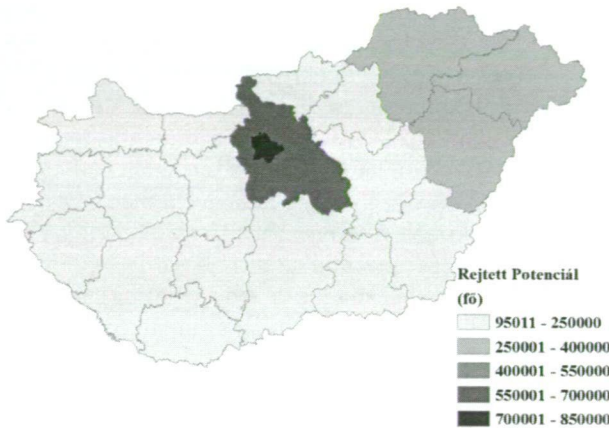
Kutatásom a játékosállomány mennyiségi és minőségi mutatóinak elemzésével igyekszik hozzájárulni a labdarúgás belső térszerkezetének feltárásához. Mennyiségi aspektusból nyilvánvalónak tűnik, hogy egy ország népességének területi eloszlása alapvetően befolyásolja a vizsgált téregységeiben sportolók számát. Ha ugyanis feltételezzük, hogy a labdarúgásban aktívan résztvevő, vagy abban kiemelkedő tehetséget mutató játékosok népességarányosan oszlanak el, akkor területi arányuknak meg kellene egyeznie a népesség területi arányával. Ha ezt a tételt elfogadjuk, akkor a népesség területi arányaitól való eltéréseket csak az aktív és hivatásos labdarúgók számát befolyásoló feltételrendszer területi különbségeiből eredeztethetjük. A labdarúgás fejlődéséhez pontosan ezeket a természeti, társadalmi, gazdasági, infrastrukturális, sportszakmai és kulturális, esetleg politikai feltételekből adódó különbségeket kell optimalizálni.

3.1. A téregységek ereje az abszolút számok tükrében

A magyar férfi labdarúgás területi minőségkülönbségeinek egyik alapvető oka a férfi népesség vagy, ahogy korábban bevezettem rejtett potenciál (1. ábra) területi eloszlásában keresendő. Hasonló feltételek mellett minden abszolút mutatóban, nagyobb értékkel kell rendelkeznie egy népesebb téregységnek. Természetesen nem azonosak a feltételek, amit a téradatok ábrázolásával igazolni tudok. A legszorosabb összefüggést a férfi népesség-számmal az aktív labdarúgók területi eloszlásától várhatjuk.

1. ábra. A férfi népesség, vagy rejtett potenciál területi eloszlása Magyarországon megyénként (2014)

Figure 1. The spatial distribution of male population in Hungary by counties (2014)

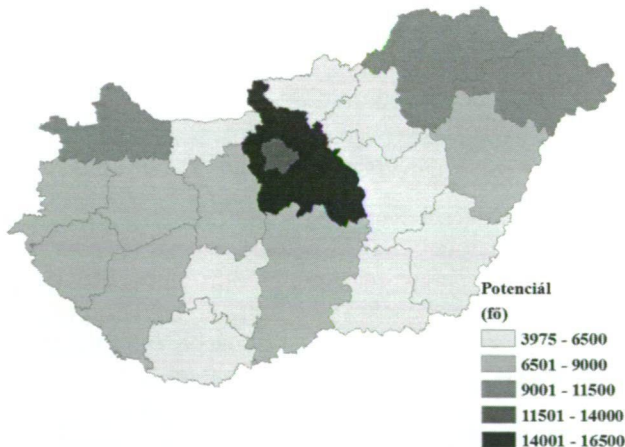

Adatok forrása: KSH 2014. A szerző szerkesztése

Az aktív játékosok területi eloszlása, vagy potenciáltér (2. ábra) azonban jelentős különbségeket mutat a férfi népesség területi eloszlásától. Főleg a dunántúli megyék erősebbek aktív labdarúgók számában, mint azt férfi népességük indokolná. Kivételt képez Komárom-Esztergom, Baranya és Tolna megye. Érdekes eredmény, hogy bár Budapest a legnépesebb téregység, mégsem itt futballoznak legtöbben. Győr-Moson-Sopron megyét érdemes kiemelni, ugyanis az aktív labdarúgók számában két kategóriával jobb értékekkel rendelkezik, mint férfi népesség terén. Szintén jobb helyzetben van aktív labdarúgók terén Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Pest megye, mint férfi népességszámuk indokolná.

2. ábra. Az aktív labdarúgók, vagy potenciál területi eloszlása a 2013-2014-es szezonban Magyarországon megyénként

Figure 2. The spatial distribution of active football players in the season of 2013-2014 in Hungary by counties

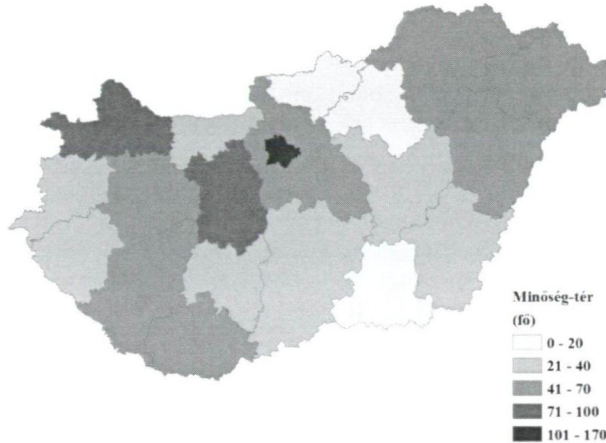

Adatok forrása: MLSZ 2013-2014. A szerző szerkesztése

A hivatásos labdarúgók foglalkoztató hely szerinti területi eloszlása, vagy minőség-tér (3. ábra) vizsgálatánál érdemes megjegyezni, hogy ez a téradat szezonról szezonra a többi mutatónál nagyobb mértékben változik a kieső, esetleg kizárt és a feljutó csapatok miatt. Éppen ezért ez a téradat függ össze legkevésbé a népességi viszonyokkal.

3. ábra. A hivatásos labdarúgók foglalkoztató hely szerinti területi eloszlása, vagy minőség-tér a 2013-2014-es szezon alapján Magyarországon megyénként.

Figure 3. The spatial distribution of the professional football players by the seat of their employer club in the season of 2013-2014 in Hungary by counties

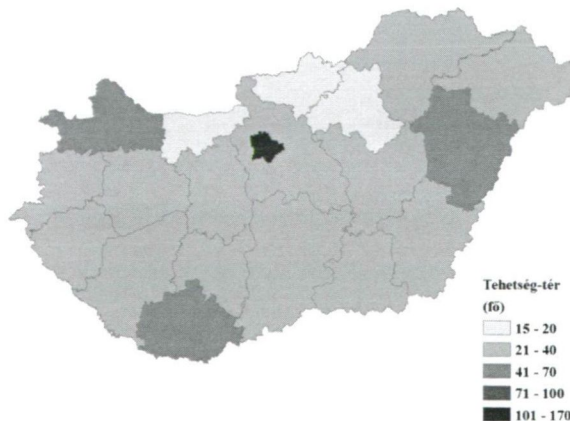

Adatok forrása: MLSZ 2013-2014. A szerző szerkesztése

A tehetség-térnél, vagyis a hivatásos játékosok születési hely szerinti eloszlásánál (4. ábra) a kiesés-feljutás problémája kevésbé érződik, mert a kiesett csapatok játékosai gyakran maradnak a hivatásos osztályokban, más csapatokat erősítve.

4. ábra. A hivatásos labdarúgók területi eloszlása születési helyük alapján, vagy tehetség-tér a 2013-2014-es szezon alapján Magyarországon megyénként

Figure 4. The spatial distribution of the professional football players by their place of birth in the season of 2013-2014 in Hungary by counties

Adatok forrása: MLSZ 2013-2014. A szerző szerkesztése

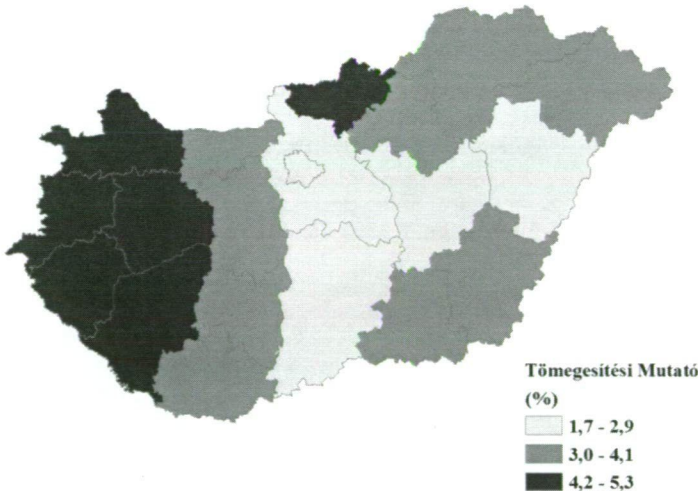
Ha minden labdarúgó születési helyén lenne hivatásos státuszban és csak magyar játékosok szerepelnének a profi osztályainkban, a minőség-tér és a tehetség-tér megegyezne. Mint látjuk, ez koránt sincs így. A tehetség-tér 750 Magyarországon született labdarúgó születési helyének területi eloszlását mutatja, míg a minőség-tér 968 hivatásos játékos fentebb említett téradatait tartalmazza. A többletet a Magyarországon alkalmazott hivatásos külföldi játékosok okozzák, akik jóval többen vannak, mint a külföldön játszó hivatásos magyar labdarúgók. Jól látszik, hogy a minőség-térhez képest a tehetség-tér sokkal egyenletesebb eloszlást mutat. A legtöbb tehetséget Budapest után Győr-Moson-Sopron, Baranya és Hajdú-Bihar megyék adták az országnak.

3.2. Néességszámhoz viszonyított téradatok

A labdarúgás területi képét a népességekülönbségekből fakadó egyenlőtlenségek eltüntetésével is érdemes megvizsgálni. Az így kapott eredmények kifejezetten a gazdasági, sportszakmai, infrastrukturális, kulturális, politikai és egyéb, a labdarúgást befolyásoló feltételrendszerek közötti eltéréseket világítják meg, melyek területenként különböző súlyllyal befolyásolják a labdarúgás tömegesítetttségi és minőségi szintjét. Alapvető jellemzője a magyar labdarúgásnak, az aktív labdarúgók száma az egyes téregységekben, melyet az aktív labdarúgók férfi népességhez viszonyított százalékos arányával, vagyis a tömegesítési mutatóval (5. ábra) szemléltethetünk.

5. ábra. Az aktív labdarúgók százalékos aránya, a 2014 január 1.-re számított férfi népességhez viszonyítva, vagy tömegesítési mutató a 2013-2014-es szezonban Magyarországon megyénként

Figure 5. The percentage of the active football players in the season of 2013-2014 according to the male population on 1 January 2014 by counties

Forrás: A szerző saját számításai alapján szerkesztette

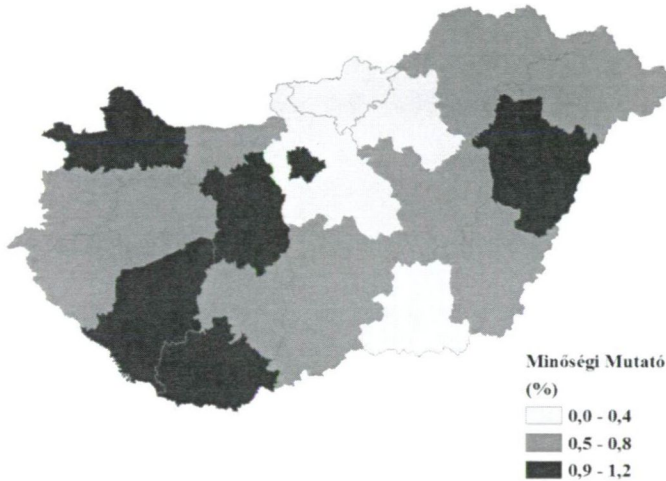
A labdarúgás fejlődésének egyik alapvető feltétele az aktív labdarúgók számának növekedése. Az 5. ábra alapján látható, hogy a vizsgált szezonban Dunántúlon futballoztak a legtöbben a népességhez viszonyítva. Vas, Zala, Somogy, Veszprém és Győr-Moson-Sopron megyék rendelkeznek a legjobb mutatókkal. Az alföldi megyék sokkal gyengébb értékeket mutatnak, Budapest magasan a leggyengébb adatokkal rendelkezik, Pest, Hajdú-

Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Bács-Kiskun megyék szintén a gyenge kategóriába esnek. A Dunától keletre egyedül Nógrád megye rendelkezik jó tömegesítési mutatóval.

A minőségi mutató újabb szempontot kínál megyéink összehasonlítására (6. ábra).

6. ábra. A hivatásos labdarúgók százalékos aránya az aktív játékosokhoz képest a foglalkoztató helyük szerint, vagy minőségi mutató a 2013-2014-es szezonban Magyarországon megyénként

Figure 6. The percentage of the professional football players according to the active football players by the seat of their employer club in the season of 2013-2014 in Hungary by caounties

Forrás: A szerző saját számításai alapján szerkesztette

A minőség-tér ábrázolásánál már említett változékonyság - a hivatásos játékosokat foglalkoztató csapatok cserélődése miatt - a minőségi mutató értékeit is befolyásolja szezononként. A vizsgált szezonban jó minőségi mutatóval Győr-Moson-Sopron, Fejér, Somogy, Baranya, Budapest és Hajdú-Bihar megye rendelkezett, ami jelentős dunántúli főlényt jelez. Ezt erősíti meg, hogy rossz mutatóval csak a Dunától keletre fekvő Nógrád, Heves, Pest és Csongrád megyék rendelkeztek a hivatásos labdarúgás hiánya miatt.

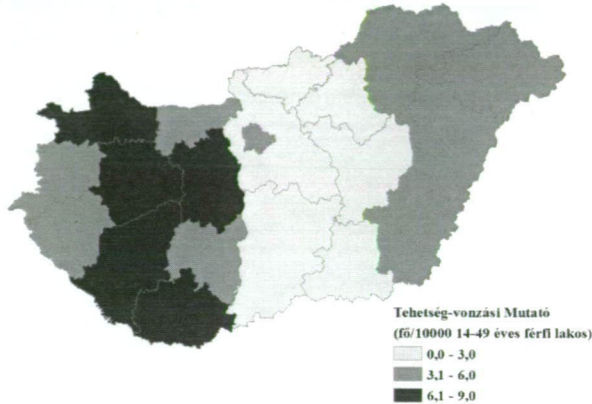
A két térképet együtt elemezve érdekes eredmény Budapest és Hajdú-Bihar megye jó minőségi mutatója a rossz tömegesítettségükkel szemben. Az eredmény azt sugallja, hogy a feltételrendszer állapota kiváló, mégsem elég népszerű a labdarúgás. Nógrád megyére ennek ellenkezője igaz. Feltehetően a labdarúgás népszerűsége miatt a tömegesítési mutatója jó, míg valószínűleg a feltételrendszer gyengeségének köszönhetően a minőségi mutatója gyenge.

3.3. Tehetségföldrajzi mutatók

Az előző alfejezetekben kirajzolódott mintázatokat tovább árnyalja, ha a korábban említett tehetségföldrajzi mutatók segítségével is megvizsgáljuk a magyar futballteret. A térségekben sportoló hivatásos labdarúgók tízezer, 14-49 év közötti férfi lakosra jutó fajlagos mutatóját a tehetség-vonzás fontos indikátorának tekinthetjük (7. ábra).

7. ábra. A téregységekben sportoló hivatásos labdarúgók tízezer, 14-49 éves férfi lakosra jutó fajlagos mutatója, vagy tehetség-vonzási mutató a 2013-2014-es szezonban Magyarországon megyénként

Figure 7. The per unit indicator of the professional footballers in the areas among ten thousand, 14-49 years old male in Hungary by counties

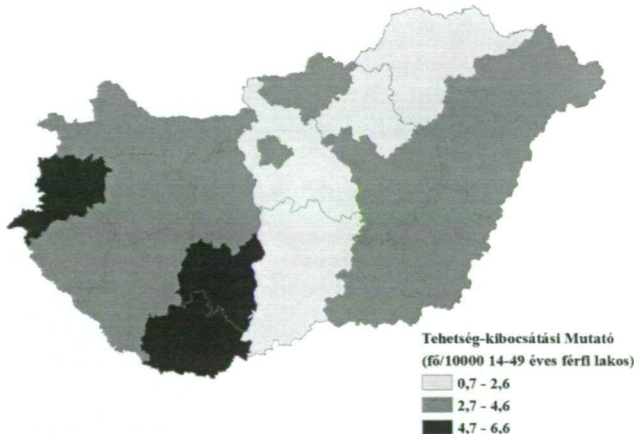

Forrás: A szerző saját számításai alapján szerkesztette

A tehetség-vonzás is, hasonlóan a minőség-térhez és a minőségi mutatóhoz jelentősen változhat szezononként a korábban említett okok miatt. A 2013-2014-es szezon alapján Baranya, Somogy, Fejér, Veszprém, Győr-Moson-Sopron rendelkezik jó értékekkel. A dunántúli megyék tehát tehetség-vonzó képességben is előrébb járnak az ország többi területénél. Bács-Kiskun, Csongrád, Pest, Szolnok, Heves és Nógrád rendelkezik rossz értékekkel. A tehetség-kibocsátás a téregységben született hivatásos labdarúgók tízezer, 14-49 éves férfi lakosra jutó fajlagos mutatója (8. ábra).

8. ábra. A téregységekben született hivatásos labdarúgók tízezer, 14-49 éves férfi lakosra jutó fajlagos mutatója, vagy tehetség-kibocsátási mutató a 2013-2014-es szezonban Magyarországon megyénként

Figure 8. The per unit indicator of the professional footballers born in the areas among ten thousand, 14-49 years old in Hungary by counties

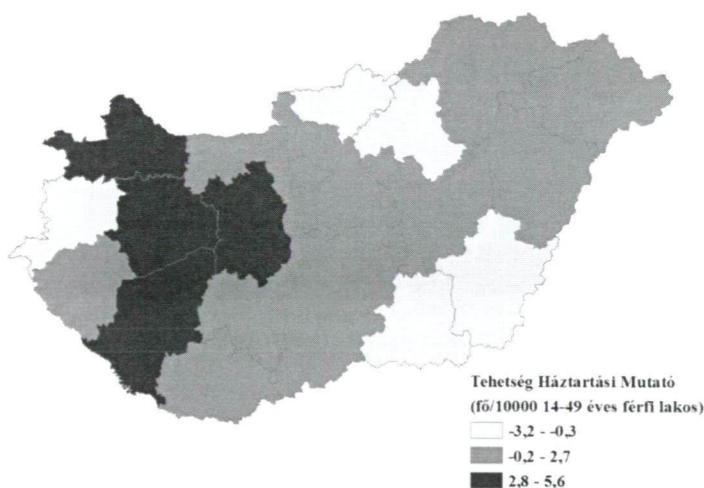

Forrás: A szerző saját számításai alapján szerkesztette

A tehetség-kibocsátás értékei között kisebbek a különbségek, mint a vonzás terén. Ezt részben a tehetségek születési hely szerinti egyenletesebb eloszlása, részben pedig a vonzás értékeknél jelentkező, de a kibocsátásnál nem szereplő külföldön született játékosok adataiból fakad. Jó értékekkel ebben a mutatóban is csak dunántúli megyék, Baranya, Tolna és Vas rendelkeznek. A tehetség-kibocsátás a vonzáshoz képest sokkal kevésbé változik szezonról szezonra, hiszen a kieső csapatok játékosai gyakran új csapatban, de ugyanabban az osztályban folytatják pályafutásukat. A tehetségháztartási mutató segítségével láthatóvá válik a téregységek tehetség-vonzás és tehetség-kibocsátás értékeiből számított tehetség mérlege (9. ábra).

9. ábra. A téregységek tehetség-vonzás értékeinek és tehetség-kibocsátás értékeinek különbsége, vagy tehetség háztartási mutató a 2013-2014-es szezon alapján Magyarországon megyénként

Picture 9. The difference between talent-attraction datas and talent-launch datas in the season of 2013-2014 in Hungary by counties

Forrás: A szerző saját számításai alapján szerkesztette

A dunántúli megyék a tehetségháztartási adataikkal is kiemelkednek, közülük csak Vas megye rendelkezik gyenge értékkel. Ez azt jelenti, hogy Csongrád, Békés, Heves és Nógrád megyékhez hasonlóan több tehetséget ad a magyar profi labdarúgásnak, mint amennyit foglalkoztat. Csongrád, Heves és Nógrád megyék gyenge háztartása a professzionális labdarúgás hiányából adódik. Vas és Békés megye gyenge háztartása az utánpótlásképzés erősségét mutathatja, mert közepes vonzás mellett érik el mindezt. Győr-Moson-Sopron, Veszprém, Fejér, és Somogy megyék inkább foglalkoztatók, pozitív háztartásuk a labdarúgó tehetséggondozás és foglalkoztatás feltételrendszerének erősségére utal.

4. Összegzés

Az eredmények részletes elemzése túlmutat a dolgozat keretein, a területi egyenlőtlenségeket okozó faktorok részletes vizsgálata a kutatás következő állomása lesz. Jelen munka teljesített célja a vizsgált téregységek közötti alapvető különbségek feltárása volt, további kutathatóságuk érdekében.

A hazai labdarúgás fejlődésének alapvető feltétele a sportág népszerűsítése, az aktív labdarúgók számának megemlése legalább a dunántúli szintre az ország más térségeiben is. A labdarúgásunk hatékony fejlesztésének fontos kérdése lehet, milyen feltételek okozzák a dunántúli megyék kimagasló 5% körüli tömegesítési értékeit, valamint a szinte minden mutatóban jelentkező fölényüket az ország többi területével szemben. Érdeemes lenne külföldi példákkal is összehasonlítani az adatokat.

A minőségi labdarúgás feltételeinek megteremtése leginkább gazdasági tényezőktől függ. Az olyan népességi gócpontokon ahol nincs profi labdarúgás, de jó a tömegesítettség és a tehetség kibocsátás, kedvezőek a feltételek a profi labdarúgás gazdaságos működtetésére.

Az infrastruktúra-fejlesztéseknek első sorban népességi centrumokhoz kellene kötődnie, mert itt lehet jelentős létszámnövekedést elérni a labdarúgásban.

A jövőbeni kutatásnak meg kell válaszolnia milyen társadalmi, természeti, gazdasági, infrastrukturális, sportszakmai, kulturális és politikai, esetleg egyéb vonatkozásai vannak a területek közötti minőségi eltéréseknek. Fontos a kutatás szempontjából, hogy ezen feltételek közül melyek javíthatóak, kinek a feladata a javításuk, és milyen hozadéka lehet a területen a fejlesztésnek.

A legnépszerűbb sportágunk hatékony fejlesztése az ország gazdasági fejlődéséhez is hozzájárulhat. A támogatási pénzek hatékony elosztása alapvető feltétele a labdarúgás fejlődésének és hosszú távú fenntartható működtetésének.

JEGYZETEK

1. Bánhidi Miklós (2011): Sportföldrajz. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs
2. Boros Lajos (2013): Földrajz és társadalomelméletek. In: Pál Viktor (szerk.): A társadalomföldrajz lokális és globális kérdései. SZTE TTK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék. Szeged. 146-161. old.
3. Tóth József (2000): A talentumföldrajz néhány kérdése. In: Szukk Olivér-Tóth József (szerk.): Globalitás, regionalitás, lokalitás, PTE TTK Földrajzi Intézet. 257-262. old.
4. Györi Ferenc (2006): A tehetség földrajzának elméleti megközelítése. Földrajzi Közlemények: 130. évf. (54.), 1-2. szám. 15-27. old.
5. Györi Ferenc (2014): Szempontok az olimpiai eredményesség tehetség-és sportföldrajzi vizsgálataihoz. In: Balogh László-Molnár Andor-Györi Ferenc-Alattyányi István (szerk.): Tehetségek a sportban: Sportszakmai tanulmány- és szakkikk gyűjtemény. Dél-alföldi Ifjúsági Életmód és Szabadidő Alapítvány. László Ferenc Sporttudományi Kutatóműhely. I. kötet. Szeged. 91-101. old.
6. Györi Ferenc (2011): Tehetségföldrajz: Magyarországi vizsgálatok. Egyesület Közép-Európa Kutatására. Szeged
7. Balogh László (2014): A sportszervezetek működésének szervezetpszichológiai és kulturális kérdései a globalizálódó sportban, mint új kutatási terület a sporttudományban. In: Balogh László-Molnár Andor-Györi Ferenc-Alattyányi István (szerk.): Tehetségek a sportban: Sportszakmai tanulmány- és szakkikk gyűjtemény. Dél-alföldi Ifjúsági Életmód és Szabadidő Alapítvány. László Ferenc Sporttudományi Kutatóműhely. I. kötet. Szeged. 79-90 old.
8. Szabó Ágnes (2009): A (szabadidő)sport alapfogalmai és kutatott területei. 115. sz. Műhelytanulmány. Budapesti Corvinus Egyetem Vállalatgazdaságtan Intézet.
9. <http://www.mlsz.hu/dblanding>. A honlapról letölthetőek az MLSZ versenyrendszerében megrendezett hivatalos mérkőzések jegyzőkönyv összefoglalói, a pályára lépett játékosok, klubok adatai.
10. http://www.transfermarkt.com/spieler-statistik/wertvollstespieler/marktwertetop/plus/0?ausrichtung=alle&spielerposition_id=alle&altersklasse=alle&land_id=178&yt0>Show. A honlap tartalmazza többek között a hivatásos magyar labdarúgók adatait.

11. <http://www.uefa.com/memberassociations/uefarankings/country/index.html>. A honlap tartalmazza az európai ligák aktuális erőssorrendjét az elmúlt 5 szezonban a ligák klubcsapatai által gyűjtött pontok alapján. A 2014-2015-ös pontok jelzik a tanulmányban használt erőssorrendet.
12. <http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haDetails.jsp?query=kshquery&lang=hu>. A honlap tartalmazza Magyarország részletes népességadatait.
13. Győri Ferenc (2011): Tehetségföldrajz: Magyarországi vizsgálatok. Egyesület Közép-Európa Kutatására. Szeged. 14-18. old. Győri Ferenc tehetségföldrajzi mutatói alapján, azoktól némileg eltérve hoztam létre az ábrázolt mutatókat.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Balogh László (2014): A sportszervezetek működésének szervezetszichológiai és kulturális kérdései a globalizálódó sportban, mint új kutatási terület a sporttudományban. In. Balogh László-Molnár Andor-Győri Ferenc-Alattyányi István (szerk.): Tehetségek a sportban: Sportszakmai tanulmány- és szakcikk gyűjtemény. Dél-alföldi Ifjúsági Életmód és Szabadidő Alapítvány. László Ferenc Sporttudományi Kutatóműhely. I. kötet. Szeged. 79-90 old.
- Bánhidai Miklós (2011): Sportföldrajz. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs
- Boros Lajos (2013): Földrajz és társadalomelméletek. In. Pál Viktor (szerk.): A társadalomföldrajz lokális és globális kérdései. SZTE TTIK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék. Szeged. 146-161. old.
- Dlusztus Imre (1997): Barcs Sándor. Délmagyarország Kft. Szeged
- Dlusztus Imre (1999): Futballizmus. Délmagyarország Kft. Szeged
- Dlusztus Imre (2009): Futballizmus II. KÉSZ Labdarúgó Akadémia Alapítvány. Szeged
- Győri Ferenc (2006): A tehetség földrajzának elméleti megközelítése. Földrajzi Közlemények: 130. évf. (54.), 1-2. szám. 15-27. old.
- Győri Ferenc (2011): Tehetségföldrajz: Magyarországi vizsgálatok. Egyesület Közép-Európa Kutatására. Szeged
- Győri Ferenc (2014): Szempontok az olimpiai eredményesség tehetség-és sportföldrajzi vizsgálataihoz. In. Balogh László-Molnár Andor-Győri Ferenc-Alattyányi István (szerk.): Tehetségek a sportban. László Ferenc Sporttudományi Kutatóműhely. I. kötet. 91-101. old.
- Schiller János (1978): A sportszociológia néhány kérdése. Sylvester János Nyomda. Szombathely
- Szabó Ágnes (2009): A (szabadidő)sport alapfogalmai és kutatott területei. 115. sz. Műhelytanulmány. Budapesti Corvinus Egyetem Vállalatgazdaságtan Intézet. Budapest.
- Tóth József (2000): A talentumföldrajz néhány kérdése. In. Szukk Olivér-Tóth József (szerk.): Globalitás, regionalitás, lokalitás. PTE TTK Földrajzi Intézet. 257-262. old.